

Заявляється винахід, який відноситься до лікero-горілочної промисловості, зокрема до композицій інгредієнтів для настойки гіркої.

Відома композиція інгредієнтів настойки гіркої, в якій міститься ароматний спирт липи, мед і водно-спиртова рідина /Гірка настойка "Златокрай", Рецептури лікero-горілочаних напоїв і горілок, Київ, 1994 р., С.159/. Проте у вказаній композиції настойки гіркої незнаний вміст ароматичних і біологічно активних рослинних речовин не може забезпечити настойку достатньо високими органоліптичними властивостями.

Найбільш близькою до композиції настойки гіркої, яка заявляється є настойка ехінацеї пурпурової, приготування якої зводиться до настоювання кореня ехінацеї і доведення його концентрації до 45°. /Мамчур Ф.І., Зузук Б.М., Василюшин А.А. — Хімічний склад, фармакологічні властивості рослин роду *Echinacea* (Asteraceae). — Фарм. журнал. — 1993. — №2. — С.38-40, Чекман І.С. Клінічна фітотерапія. — Природа лікує. — Київ. — 2000. — 510с./ Механізм дії препаратів ехінацеї складний. Всі препарати мають антиоксидантну дію: знижують вміст показників перекисного окислення ліпідів (малонового діальдегіду, дієнових кон'югатів), активність показників пошкодження клітинних мембран (аланінаміно- та аспартатамінотрансферази), підвищують вміст та активність показників антиоксидантного захисту. (Щеголева Т.Ю., Колесников В.Г., Бегма Л.А., Бегма А.А. Исследование молекулярных механизмов действия эхинацеи пурпурной. — Вісник Полт. Держ. С/г інституту. — 2000. — №5. — С.26-31.

Проте при приготуванні вказаної композиції настойки гіркої дещо завищена кількість спирту, який надає напою легкої пекучості, а це як показує практика, не завжди однозначно оцінюється /сприймається/ споживачами, через ароматичне сприйняття та смакові властивості кожної окремої здорової людини. Окрім того, в настой відсутні препарати, які би забезпечували його мікроелементами, кольором, смаком.

Для усунення вказаного недоліку пропонується введення в настій ехінацеї, додатково, настою топінамбуру. Запропоноване введення спиртового настою топінамбуру призводить до надання настою іншого смаку і лікувальних властивостей. Окрім того, даний настій має високе збереження барвникових властивостей до реакцій, що протікають при виготовленні і зберіганні продукту. У земляній груші багато вуглеводів у виді інуліну — дієтичного продукту для хворих діабетом.

В основу винаходу — спосіб отримання гербального настою "ТОПЕХ" поставлено задачу створення нового біологічно цінного настою гіркою, шляхом введення до його композиції в незначній кількості визначеного /відомого/ інгредієнта, який застосовують в лікero-горілочній промисловості, що забезпечує розширення асортименту напоїв із приємними м'якими смаковими властивостями.

Поставлена задача вирішується тим, що до настою гіркою ехінацеї, вноситься настій топінамбуру, проводиться їх купажування і доведення водою до міцності 40-45%.

Задача винаходу вирішена за рахунок того, що додатково до композиції було введено біологічно активні інгредієнти у вигляді настоїв топінамбуру. В результаті напиту додано приємний м'який смак, через наявність у її складі ефірних олій, що відзначаються ароматичністю та приємним запахом. Водночас, і за рахунок заявляемого інтервалу місткості компонентів у напиту. Оптимальне співвідношення інгредієнтів у вигляді настоїв було одержано шляхом лабораторних досліджень та підтверджено промисловими дослідженнями, пояснюється наступним:

- при зміні місткості компонентного складу одного із інгредієнтів в більшу/меншу сторону від наведених інтервалів, виготовлена настойка гірка втрачає м'який смак — спостерігається збільшення тону того чи іншого інгредієнта.

Отже, запропоновано комплексне вирішення поставленої задачі, що сприяло максимальному використанню вводити добавки, котрі знайшли застосування: в лікero-горілочній промисловості, при оптимальному співвідношенні інгредієнтів композиції, внаслідок чого отримано технічний результат, який забезпечує розширення асортименту напоїв із приємними і м'якими смаковими властивостями, в зв'язку з чим передбачено широке виробництво настойки гіркої із значною імуностимулюючою і лікувальною властивостями.

Запропоновану композицію інгредієнтів до настойки гіркої "Топех" готують таким чином.

Відсортовані клубні топінамбуру промивають, підсушують, подрібнюють і залишають на 2-3 години в нержавіючій ємності, при доступі повітря, після чого заливають водно-спиртовою сумішшю (рідиною) міцністю 70% у співвідношенні на 1кг топінамбура — 2дм³ спиртовмісної рідини. Процес настоювання проводять протягом 14-30 діб, при періодичному помішуванні. Після чого настій першого зливу заливають в окрему ємність, а залишок топінамбура заливають новою спиртовмісною рідиною міцністю 50% у кількості рівній кількості зливу першого зливу. Процес другого настоювання триває 7 діб, після чого проводять другий злив, який заливають до першого, перемішують, доводять водою до міцності 40%, фільтрують, та подають на розлив.

Відсортовані корені ехінацеї промивають, підсушують, подрібнюють і залишають на 2-3 години в емальованій або сталій ємності, при доступі повітря, заливають спиртовмісною рідиною міцністю 60% у співвідношенні на 1кг ехінацеї на 10дм³ водно-спиртової рідини. Процес настоювання проводять протягом 5-10 діб, при періодичному помішуванні, після чого настій першого зливу заливають в окрему ємність, а залишок ехінацеї заливають новою спиртовмісною рідиною міцністю 50% у кількості рівній кількості злитого першого зливу. Процес другого настоювання триває 5-7 діб, після чого проводять другий злив, який заливають до першого, перемішують, доводять до міцності 40%, фільтрують і подають на розлив.

Зливають отримані настой 1 і 2го зливу топінамбура, ехінацеї, купажують, фільтрують і подають на розлив.

Відпрацьована сировина після виготовлення настоїв топінамбура, ехінацеї пурпурної, заливається водою і переганяється у випарному апараті, відгони спиртовмісної рідини отримані при цьому використовуються для першого зливу при приготуванні наступних партій настоїв.

Для виготовлення настойки гіркої застосовують: спирт етиловий ректифікований вищої очистки за ГОСТ 5962-67; воду питну в твердість до 0,1мг.ехв/дм³ за ГОСТ 2874-82; топінамбур за РСТ УСР 1995-89, ехінацею за ГОСТ 6518-69.

Приклад 1. 222,2кг топінамбуру, промивають, підсушують, подрібнюють і закладають подрібнену сировину в нержавіючу ємність. Заливають в нього водно-спиртової рідини у співвідношенні 1:2дм³,

міцністю 70%. Настояють протягом 14-30 діб при періодичному помішуванні, після чого настій першого зливу зливають в окрему ємкість, а залишок настою топінамбура заливають новою водно-спиртовою рідиною, міцністю 50% у кількості рівній кількості злитого першого зливу. Процес другого настоювання триває 7 діб, після чого проводять другий злив, який зливають до першого, перемішують, фільтрують (таблиця).

Настій готовий для купажу.

Відсортовані клубні ехінацеї промивають, підсушують, подрібнюють і залишають на 2-3 години в емальованій або сталій ємності, при доступі повітря, а потім заливають водно-спиртовою сумішшю (рідиною) міцністю 60% у співвідношенні на 3кг ехінацеї – 48дм³ водно-спиртової рідини. Процес настоювання проводять протягом 14-30 діб, при періодичному помішуванні, після чого настій першого зливу зливають в окрему ємкість, а залишок настою ехінацеї заливають новою водно-спиртовою рідиною, міцністю 50% у кількості рівній кількості злитого першого зливу. Процес другого настоювання триває 7 діб, після чого проводять другий злив, який зливають до першого, перемішують, фільтрують. Настій готовий для купажу.

Настой купажують і добавляють воду в розрахунку на міцність купажу 40%.

Таблиця

Настій гербальний "Топех"				
Найменування компонентів	Назва сировини	Нормативно-технічна документація	Вміст сировини в готовому напої	
			Маса, кг	Об'єм, дм ³
Настій топінамбура	топінамбур	РСТ УСР 1985-89	222,0	622,0
Настій ехінацеї	ехінацея	ГОСТ 6518-69	3,0	48,0
Вода виправлена		ГОСТ 2874-82	В розрахунку на міцність купажу 40%	

У заявляемому рішенні застосовується нова сировина топінамбур, який виростає на Україні. Отриманий настій, який вміщує продукти топінамбура, ехінацеї, можна з успіхом використовувати в лікєро-горілчаній промисловості і в медичній практиці. Це дає можливість розширення асортименту продукції, яка випускається.